

Zachowania proekologiczne oraz działania w ramach społecznej odpowiedzialności biznesu wśród małopolskich przedsiębiorców

Streszczenie

Małopolskie Obserwatorium
Rozwoju Regionalnego

Departament
Polityki Regionalnej

CEL BADANIA

Głównym celem badania było zdiagnozowanie poziomu znajomości oraz stopnia zainteresowania tematyką proekologiczną i społecznej odpowiedzialności biznesu. Badanie zostało zrealizowane techniką wywiadu telefonicznego wspomaganego komputerowo (CATI), z przedstawicielami 400 małopolskich przedsiębiorstw. Próba badawcza została dobrana w oparciu o następujące warstwy: wielkość przedsiębiorstwa wedle zatrudnienia, wybrane sekcje PKD 2007, sektory i subregiony.

METODOLOGIA

Badanie pn. „Zachowania proekologiczne oraz działania w ramach społecznej odpowiedzialności biznesu wśród małopolskich przedsiębiorców” zostało przeprowadzone w lutym 2016 roku na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego. Badanie jest kontynuacją zrealizowanych w 2011 roku badań pn. „CSR w Małopolsce” i „Proekologiczne zachowania przedsiębiorstw”. W pierwszym przebadano 850 przedsiębiorstw, a w drugim 470 firm.

Powtórzenie badania było istotne dla monitorowania trendów w zakresie polityk przedsiębiorstw w kontekście prowadzenia działalności gospodarczej z poszanowaniem zasad społecznej odpowiedzialności biznesu oraz dbania o środowisko naturalne. Jednocześnie zadaniem analizy było dostarczenie Zarządowi Województwa Małopolskiego uaktualnionych danych potrzebnych do realizacji polityki zrównoważonego rozwoju na terenie Małopolski.

Raport z badania pokazuje podejście małopolskich firm do społecznej odpowiedzialności biznesu (ang. *Corporate Social Responsibility* – CSR) i ekologii. W głównej mierze opisuje, jak wygląda sytuacja w 2016 roku. W związku z tym, że stanowi kontynuację publikacji, które powstały w 2011 roku, podsumowuje także zmiany, jakie zaszły w tych obszarach na przestrzeni ostatnich pięciu lat. W niniejszym streszczeniu raportu prezentujemy główne wnioski z badania.

Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw

CSR w Małopolsce „ma się coraz lepiej”

- ✓ Połowa małopolskich firm twierdzi, że zna pojęcie „społecznej odpowiedzialności biznesu”. Firmy te zazwyczaj twierdzą też, że stosują je w praktyce. Niemniej jednak firmy, które zetknęły się z terminem CSR dopiero na etapie badania zadeklarowały działalność zgodną z jego założeniami. Tym samym okazuje się, że więcej firm realizuje założenia społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw (63% ogółu), niż zna je w teorii (51%).
- ✓ Co ważne, widać wyraźny wzrost świadomości małopolskich firm, w porównaniu do 2011 roku.

Firmy prowadzą działania CSR na wielu polach. Najważniejsza dla nich jest uczciwość w biznesie.

- ✓ CSR to złożona koncepcja, która docelowo powinna obejmować wszystkie aspekty funkcjonowania firmy. Obecnie małopolskie przedsiębiorstwa zdecydowanie najczęściej realizują założenia CSR poprzez stosowanie uczciwych praktyk biznesowych (90% spośród firm aktywnych w obszarze CSR).
- ✓ Ponad połowa firm dba o środowisko i społeczności lokalne, stosuje dobre praktyki z zakresu: pracy, praw człowieka i zagadnień konsumenckich. Natomiast, rzadziej firmy prowadzą programy etyczne dla pracowników, czy też stosują znakowanie produktów/usług (mniej niż połowa).

Korzyści z realizacji działań CSR to według przedsiębiorców przede wszystkim poprawa wizerunku zarówno na rynku, jak i wśród swoich pracowników, oraz wzrost zainteresowania ze strony kontrahentów.

Niemal wszystkie firmy (93%), podejmując działania biznesowe, kierują się trwałością relacji z kontrahentami.

Małopolskie przedsiębiorstwa dobrze oceniają siebie i swoje otoczenie.

- ✓ Zdecydowana większość podmiotów uważa, że ich firma jest etyczna, pracownicy rozwijają się zawodowo, a klientowi dostarcza się pełnej informacji o produkcie czy usłudze.
- ✓ W odniesieniu do otoczenia firmy deklarują, że większość kontrahentów jest uczciwa, preferują współpracę z lokalnymi dostawcami oraz że poprzez swoją działalność mają pozytywny wpływ na społeczność lokalną.

Gdy w otoczeniu pojawiają się „kontrowersje”

- ✓ Łamanie praw pracowniczych w innej firmie lub zanieczyszczanie środowiska jest wystarczającym powodem do odmówienia współpracy z taką firmą dla ponad połowy małopolskich przedsiębiorstw.

Dialog trudna sprawa?

- ✓ Małopolskie firmy mają ambiwalentny stosunek do lokalnych społeczności. Z jednej strony twierdzą, że poprzez swoje działania wywierają pozytywny wpływ na okolicznych mieszkańców (73%). Z drugiej strony, rzadko z nimi konsultują swoje zamierzenia (mniej niż połowa firm, podejmując decyzje, które mogą wpływać na teren, na którym działają, prowadzi w lokalnej społeczności dialog z przedstawicielami wszystkich zainteresowanych stron), rzadziej niż inne czynniki przy podejmowaniu decyzji finansowych biorą pod uwagę odpowiedzialność wobec społeczności lokalnej.

Działania proekologiczne

Małopolskie firmy dystansują się wobec zagadnień proekologicznych

- ✓ Uważają, że poprzez swoją działalność nie wpływają na środowisko lub wpływają w niewielkim stopniu. Tylko nieliczne firmy przyznają, że oddziałują na otoczenie naturalne w dużym zakresie.
- ✓ Wycofują się z działań na rzecz środowiska. Firmy, które starały się być aktywne na tym polu, stanowiły w 2011 roku 79% ogółu, w 2016 roku – 71%.
- ✓ Ostrożnie planują także działania na przyszłość. W najbliższych dwóch latach raczej nie przybędzie firm prowadzących działania proekologiczne, chęć wdrażania działań z tego obszaru zadeklarowało 29% firm.
- ✓ Nawet jeśli podejmują działania na rzecz środowiska, często nie mają tego świadomości (np. deklarują, że nie prowadziły działań na rzecz ograniczenia zużycia energii, a równocześnie twierdzą, że wprowadziły energooszczędne źródła światła). Co pozwala twierdzić, że część firm nie ma strategii działań proekologicznych, a rozwiązania, które wprowadza niejako „przypadkiem”, są korzystne dla środowiska.

Firmom najtrudniej zacząć działać na rzecz środowiska

- ✓ W przypadku działań proekologicznych sprawdza się powiedzenie, że „najtrudniejszy jest pierwszy krok”. Firmy, które wprowadziły rozwiązania na rzecz środowiska:
 - 1) po pierwsze są bardziej świadome swojego oddziaływania na otoczenie to znaczy oceniają je jako większe niż firmy, które nie realizowały żadnych działań proekologicznych;
 - 2) po drugie, są bardziej skłonne, żeby podejmować działania proekologiczne w przyszłości. Firmy, które w ostatnich dwóch latach nie wprowadziły u siebie rozwiązań prośrodowiskowych, przeważnie nie mają ich w planach na kolejne dwa lata.

Firmy wprowadzają rozwiązania proekologiczne, które obniżają koszty ich funkcjonowania

- ✓ Małopolskie firmy, które podejmują działania proekologiczne wprost wskazują, że chodzi im o zredukowanie kosztów (85%). Aspekt troski o środowisko również pojawia się w wypowiedziach przedstawicieli firm, ale rzadziej (73%). Zdecydowany priorytet dla przedsiębiorstw stanowi obniżenie zużycia energii. Małopolskie firmy najczęściej inwestują w energooszczędne źródła światła, co dość szybko przekłada się na realne oszczędności. Ekoinwestycje w sprzęt, technologie czy też w budynek są bardziej kosztowne, dlatego rzadziej realizowane.
- ✓ Biorąc pod uwagę przyszłe działania, niewiele firm zamierza ubiegać się o zewnętrzne źródła finansowania. Jedna czwarta chciałaby wykorzystać na ten cel środki z Unii Europejskiej. Niemal wszystkie firmy do realizowania ekoinwestycji będą angażować głównie środki własne.

W niewielkim stopniu wykorzystują OZE

- ✓ Odnawialne źródła energii nadal stanowią dla przedsiębiorców „obszar nieznan”. Na przestrzeni pięciu lat sytuacja nie tylko nie uległa poprawie, ale można mówić nawet o pogorszeniu (w 2011 roku wykorzystanie OZE deklarowało 21% firm, w 2016 już tylko 16%).
- ✓ Spośród wszystkich dostępnych źródeł ekoenergii najbardziej rozpowszechniona jest energia słoneczna (stosowana przez 8% firm). Poza tym firmy wykorzystują lokalnie rozwinięte technologie, np. firmy z podregionu nowosądeckiego – energię ze spiętrzonej wody, a firmy z podregionu nowotarskiego – energię geotermalną.

Nie planują inwestycji w odnawialne źródła energii

- ✓ Najbliższe dwa lata raczej nie przyniosą zmiany, jeśli chodzi o wykorzystanie OZE. Firmy albo wstrzymują się z decyzją co do ewentualnych działań, albo w ogóle nie mają ich w planie. Zamiar inwestycji w OZE deklaruje niewiele ponad jedna czwarta firm. Plany firm dotyczą głównie wykorzystania energii słonecznej.
- ✓ Okazuje się więc, że wykorzystanie OZE leży głównie w gestii dużych operatorów energii elektrycznej i instytucji publicznych na różnych poziomach władzy. Szansa, aby indywidualne firmy inwestowały w ekoenergię jest niewielka. Chyba, że takie działanie przełoży się na konkretną stopę zwrotu. Same pobudki ekologiczne tutaj nie wystarczą.

Podsumowanie

Porównując wyniki badań z lat 2011 i 2016, nie widać zasadniczych zmian w postawie małopolskich przedsiębiorstw, zwłaszcza w odniesieniu do zagadnień proekologicznych. Co jednak ważne, w województwie można znaleźć wiele przykładów firm, które z sukcesem stosują strategię CSR i aktywnie działają na rzecz środowiska (kilka wybranych znajduje się w rozdziale *Dobre praktyki* w pełnej wersji raportu). Pozostaje liczyć, że w kolejnej edycji badania takich firm będzie więcej i, co za tym idzie, ich postawy będą bardziej widoczne w wynikach.

Małopolskie Obserwatorium
Rozwoju Regionalnego

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Polityki Regionalnej
ul. Wielicka 72B, 30-552 Kraków

ISBN 978-83-65325-24-2
Egzemplarz bezpłatny

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

www.obserwatorium.malopolska.pl